

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Förutsättningar för förvaltning av ett betespräglat landskap

Wiebke Neumann,
Camilla Sandström, Göran Ericsson, Lars Östlund

Fjällstrategin, etappmålet

...År 2020 finns *förutsättningar för ett hållbart renbete* i fjällområdet...

...indikator: ”ett bibehållet betespräglat storslaget landskap med vidsträckta sammanhängande områden”...

Vad definierar “ett betespräglat landskap”?

Finns ett gemensamt utgångsläge bland aktörerna?

Förutsättningarna för att nå miljömålet

Idag

- Miljöövervakningsdata används inte som beslutsstöd=verktyg
- Strukturella hinder för en bra förvaltning

Mål, tvärvetenskaplig pilotstudie

- Kombination av kunskap om historiska och nutida landskapsanvändning
- Bättre användning av miljöövervakningsdata inom ramen för en strukturerad beslutsprocess

Tvärvetenskaplig pilotstudie

- Historiska studier av samisk naturresursanvändning
- Miljöövervakningsdata - ren och älg
- Intervjuer med tre centrala aktörer för etappmålet
- Dokumentanalys av remissvaren

Hur använde samerna fjälllandskapet förr?

Tidiga samiska bosättningar (AD 850-1200) formade dagens fjällbjörkskog

Västerbotten 1600-talet utifrån Jonas Persson Geddas karta

- Samerna hade övergripande kontroll över kritiska resurser
- Olika resursanvändning ledde till olika rörelsemönster i landskapet
- En lång historia användning av specifika resurser har lämnat ekologiska och arkeologiska spår i dagens skyddade skogar

Hur använder ren och älg fjällandskapet?

Maj-Oktober

Använder delvis samma område

Renar rör sig över 10ggr större yta än älgar

Var och hur rör sig älg och ren i fjällandskapet?

– separation i tid och rum

Älgar

- fjällbjörkskogen upp mot trädgränsen
- aktiv framförallt under skymningstider

Renar

- fjällbjörkskog och högre liggande hedmarker
- aktiv under dagtid

Finns ett gemensamt utgångsläge bland aktörerna?

Betydande skillnad i hur aktörerna definierar och förstår begreppet “*ett betespräglad landskap*”

Oenighet om vikten av ren (och älg) för att upprätthålla ett betespräglad landskap

Behov av att

1. Kombinera historiska och nutida landskapsanalyser
2. Bättre definiera begreppet *ett betespräglad landskap* samt övervaka och utvärdera eventuella förändringar
3. Ta hänsyn till varierande geografiska förutsättningar
4. Kombinera ekologiska, sociala och kulturella aspekter

Slutsats

Behov av ett strukturerat beslutsfattande i kombination med adaptiv förvaltning

Precisering av

→mål

→medel för uppföljning och övervakning

Behövs för att fjällstrategin och etappmålet för ett betespräglat landskap ska uppnås

1. Definiera mätbar mål

6. Utvärdera

- Lärande
- Utvärdera huruvida man närmar sig målet
- Uppdatera åtgärder

2. Avgränsa problem

- Identifiera indikator
- rumslig/tidsintervall

3. Förvaltningsalternativ

5. Ta beslut & handla

4. Orsaker/konsekvenser

- Identifiera osäkerheter/olika värderingar
- Utvärdera konsekvenser av förvaltningsalternativ i relation till mål

Tack till

Vilhelmina norra sameby

Vilhelmina södra sameby

Programmet adaptiv förvaltning av vilt och fisk

Älg i MittSkandia

Naturvårdsverket